

ikke være muligt at opnaa mere, vil jeg selvfølgelig med Giffendtlighed modtage, hvad der her er blevet budt. — Der er under Nr. 65 Spørgsmaal om en Forhøielse til Spiseværent ved Sorø Akademi. Jeg beklager med den ærede Ordfører, at dette Forslag er kommet saa overmaade sent til Ministeriet, at det først i den sidste Tid har kunnet blive fremlagt for Udvalget, men jeg tror, at Billighed i overordentlig høit Grad taler for at bevilge Manden dette Tillæg, uanset om Skolepengene maatte blive forhøiede eller ikke. Der er i en lang Række af Aar, nemlig siden 1857, kun foregaaet en meget ringe Forhøielse af den Betingelse, der ydes Bæren, som nu bespiser 80 Elever foruden Tjenere. Alle Udgifter ere siden den Tid stegne meget betydelig, og naar Manden nu beder om en daglig Forhøielse af 8 Ore eller 4 Skilling for hver Person, saa kan man vist ikke sige Andet, end at det er et overmaade billigt Forlangende i Forhold til den eksisterende Dyrktid. Andragendet anbefales indtrængende af Skolens Rektor, og Ministeriet har ikke villet undlade at forelægge Sagen, selv paa et saa sent Tidspunkt, fordi man fandt det ubilligt at lade Manden vedblive at bære Trykket af Dyrktiden, indtil den næste Finantslov kan blive vedtagen af Rigsdagen. Jeg tillader mig derfor indstændig at anbefale, at man vil tiltræde den Indstilling, Ministeriet i denne Anledning har gjort. Spørgsmaalet om, hvorvidt man bør forhøie Skolepengene i Sorø, vil jo altid senere kunne komme under Forhandling; men det er iøvrigt et Spørgsmaal, der ikke er af særlig Bigtighed for Sorø Akademi. Jeg skal oplyse, at i 1872 ere Skolepengene forhøiede fra 175 Rd. til 200, saa det er altsaa kun et Par Aar siden Forhøielse fandt Sted, og hvis man nu fordelte disse 2600 Kroner paa de betalende Elever, saa vilde det blive omtrent 30 Kroner eller 15 Rd. for hver. Det forekommer mig imidlertid, at overfor en saa rig Stiftelse som Sorø Akademi skal man ikke gjøre dette, saa meget mindre som man derved kunde komme ind paa en noget særegen Bei, f. Ex. den, at man ogsaa fordelte Merridgiften til Lærere osv. paa de betalende Elever. Dette har imidlertid, dog neppe været forudsat, idet Stiftelsen jo er saa rig, at man neppe har villet fordrø det Yderste af Eleverne, men har søgt at gjøre Afgangen til den lempeelig og derved mulig for Alle. Stiftelsen har jo oprindeligt været et Ridderakademi, men er nu blevet ordnet saaledes, at enhver Mand's Sønner kunne finde Undervisning der paa billige Vilkaar. Det sidste Spørgsmaal, der staar tilbage, er Spørgsmaalet om Realskolerne. Jeg maa her tillade mig at udtale, at jeg i det Hele ikke kan have noget imod de Forslag, der ere blevne gjorte med Hensyn til disse Skoler. Det er jo Ministeriet magtpaaliggende at fremme Realundervisningen her i Landet saameget som muligt, og det kan derfor kun være Ministeriet hjært at se, at der

bliver bevilget Tilskud til de Skoler, som arbeide med Dygtighed og Kraft. Med Hensyn til Thisted Realskole har den ærede Ordfører henstillet til mig at konferere med Finantsministeriet om at skaffe Skolen Deltelse i Afdragene paa det Laan, den har fra Livrente-Selskabet. Det skal jeg gjerne gjøre; men jeg maa bemærke, at Skolen dog derved alligevel kommer til at betale disse Afdrag, om de end udstrækkes over en længere Tid, og jeg kan derfor ikke andet end støtte de Herrer, som have stillet Forslag om at yde nye Tilskud til denne Skole, saavel som ogsaa til Skolen i Hjørring. Hvad de Betingelser angaar, som den ærede Ordfører har omtalt, da vil det ikke være nødvendigt at opføre dem paa Finantsloven, idet jeg gjerne skal give den Understøttelse, der maatte blive bevilget, i den Land, som den ærede Ordfører antydede. Jeg har imidlertid en formel Indsigelse at gjøre mod disse Understøttelser, og jeg vil ikke undlade strax at fremsætte den. Der fremtræder nemlig ved de Forslag, der her ere gjorte, et Forhold, som let kan blive betænkeligt i sine Følger, idet Tilskudet til de fleste af disse Realskoler er opført under det lærde Skolevæsen. Jeg maa tillade mig at gjøre opmærksom paa, at Ansøgninger fra Realskoler indkommer i stigende, ja jeg kunde næsten sige i foruroligende Antal, og naar man derfor begynder med at sætte dem paa det lærde Skolevæsens Budget, saa kan det med Liden let medføre stor Fare. Oprindeligt har det lærde Skolevæsens Fond jo kun været bestemt for de lærde Skoler. Dengang der blev oprettet Realundervisning ved disse Skoler, blev der af Sorø Akademis Midler henlagt en aarlig Sum af 9000 Rd. som Hjælp dertil, men denne Sum blev strøgen ved Finantsloven 1871—72, for uden videre at blive ført over paa det lærde Skolevæsens Budget. Der var vel enkelte Realskoler, som allerede dengang fik Understøttelse paa dette Budget, nemlig Skolerne i Vordingborg, Slagelse, Kolding og Veile; men dertil maa jeg dog bemærke, at Tilskudet var en Slags Erstatning for det Tab, som vedkommende Kommune havde lidt derved, at Latinskoler enten i selve Byerne eller deres Nærhed vare blevne nedlagte. Thisted Realskole og Nordbyfskole derimod fik deres Tilskud fra Sorø Akademi. Senere er dog ved en Anomali Hjørring Skole kommen ind paa det lærde Skolevæsens Budget, men det har hidtil ogsaa været den eneste, medens der nu synes at skulle komme flere. Jeg har dog imidlertid ikke paa saa sent et Stadium villet stille noget Endringsforslag og vil iøvrigt ikke gjøre nogen Vanskelighed, for at Skolerne ikke skulle iaar blive berøvede den Understøttelse, hvortil de vistnok høilig trænge; men jeg forbeholder mig senere at stille Forslag til en Ordning, som forekommer mig at være retfærdigere og mere stemmende med Forholdets Natur, idet det vil gaa ud paa, at Sorø Akademi igjen kommer til at bære et Beløb til Realundervisningens